

משנה - מועד קטן - עיקר תוי"ט

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

[א](#)

[פרק](#)

[פרק א - משנה א](#)

[א](#) והיא מתחלף בחי"ת. רש"י. ששניהם ממוצא הגרון. ועגף הינו למים,
כדכתיב [משלי כה] מים קרים על נפש עיפה: [ב](#) במועד. המשנה תקרא [מועד,

מה שאנו קורים] חלו של מועד, [והם] הימים שבין מועד למועד. הרמב"ם: [ג] רש"י. והרי"ף והרמב"ם והרא"ש והטור פה אחד הסכימו דאין לחלו של מועד עקר מן התורה. ובריתא דחגיגה דלמדוה מקרא אינו אלא אסמכתא. והבית יוסף כתב שנראה לו מזאת הבריתא שיש לו עקר מן התורה, והכתוב מסרה לחכמים לאסור ולהתיר כפי שנראה להם: [ד] אבל הרמב"ם נראה שאין סובר כן, אלא דבית הבעל נמי אסור בשביעית. ועין תוספות יום טוב: [ה] כלומר שאפלו דבר האבד לא התירו כשיש טרחא: [ו] שלא. ואצטריך למתני למעוטי שדה הבעל, שאפלו ממעין שלא יצא בתחלה אסור. גמרא: [ז] אין משקין. אמועד קאי, דגבי שביעית לא חיישינן לטרחא יתרא, וטעמא מפרש בירושלמי דשביעית על ידי שהוא מתר במלאכה שאינה דקרקע התירו אפלו בדבר של טרח, אי נמי שביעית על ידי שזמנה מרבה כו' ולא מסתבר לעשות שבעה ימים האחרונים כשבעה דרגל: [ח] ומלשון קולתא שהוא תרגום פדה על שכמה, נקראת קילון. הר"ן: [ט] הקילון. כיון דמי הגשמים לא נאסרו אלא משום גזרה דמי הקילון, הלכך שפיר נקטיה אחר מי גשמים. הר"ן: [י] ואין עושין כו'. מדרישא דהך אבל אין משקין לא קאי אשביעית, הך סיפא נמי לא קאי אשביעית. הרמב"ם: [יא] כדי שיתעכבו שם המים, מלשון [רות א] הלהן תעגנה, שהוא לשון עכוב. הר"ן: [יב] לישנא דבריתא, ובאתריה דתנא דמתניתין שכיחי גפנים ולא זיתים:

פרק א - משנה ב

[יג] וחכמים אומרים כו'. דכל שנראה כחופר לא הוי עבודה, דעודר לא הוי כיון דמשליך את העפר למרחוק, והעודר מניח במקומו. הר"ן. וברמב"ם משמע דמתיר אפלו אינו משליך למרחוק, ועין שם הטעם: [יד] המקלקלות. סיומא דמלתא דרבנן הוא: [טו] ולא דמי למעין שיצא בתחלה כדלעיל דחיישינן שיפלו גדותיו ואתי לתקן, דתקוונא דהתם עשיה בתחלה היא כדקתני שיצא בתחלה: [טז] שברשות הרבים. אפלו אין רבים צריכים להם. וטעמא כתב הר"ן בשם הראב"ד לפי שצרכי רבים אינם נגמרים אלא בשעת הבטלה, משום דדמי לקדירה דבי שתפי כו', ומסיק דכי התירו במלאכת הדיוט וכדלקמן. ונראה לי דהינו דתני וחוטטין [דהינו שהוא מלאכת הדיוט] ופרושי קמפרש דאי לא תימא הכי לישנא יתרא הוא דהינו מתקנין: [יז] ומתקנין כו'. בריש שקלים תנו דבט"ו באדר מתקנין. ולפי שהקלקולים מצויין בדרכים לכך הצריך תנו לתקן בחל המועד: [יח] ועושין כו'. לאתווי בורות שיחין ומערות כשרבים צריכין להם עתה. אבל שלא לצורך המועד לא התירו, מפני שהן מלאכת אמן, ואינו יכל לשנות בהן, ואם ישנה בהן יפסיד. הרא"ש. ועין פרוש הר"ב בריש שקלים, והוא מהירושלמי. וגמרא דידן לא סבירא ליה האי

דְּיוקָא, מְשׁוּם דְּלֹא דְמֵי לְהַנְדֹּף פְּרִטֵי דְמִתְנִיתִין: **[יט]** וַיּוֹצֵאֵן כּוֹי. בְּגִמְרָא רְמִי וְהִתְנֹן בְּרִישׁ שְׁקָלִים בְּאִי בְּאֶדְר כּוֹי, וּמְשַׁנֵּי כָּאן בְּבִכִיר כָּאן בְּאֶפֶיל: **[כ]** וְלֹא הָוֵי מְעִילָה, דְּלֵב בֵּית דִּין מִתְנָה עֲלֵיהּוֹן:

פרק א - משנה ג

[כא] דְּאִי בְּבֵית הַשְּׁלַחִין הִתְנֹן בְּרִישׁ פְּרָקִין דְּמִשְׁקִין, וְהִיָּינוּ כָּל הַשְּׁדָה. אָבֵל תִּימָה מַה דּוֹחֲקִיָּה לְאוֹקְמִיָּה בְּשְׁדָה הַבְּעַל, לוֹקְמִיָּה בְּשְׁלַחִין, וְאֵלּוּ בֵּית הַבְּעַל מֵאֵן דְּכַר שְׁמִיָּה כּוֹי, וְאִי קִשְׁיָא מִשְׁקִין דְּלַעִיל הָרִי כְּתַב בְּעַצְמוֹ לַעִיל דְּשֶׁל אֵילָן לֹא שָׂרִי בְּמוֹעֵד דְּלֹא פְּסָדִי, וּמִתְנִיתִין הָכִי דְּיִיקָא דְּמִשְׁיָכָה מֵאֵילָן לְאֵילָן הוּא דְּמִתָּר הָא הַשְּׁקָאָה לֹא. וְכֹן דְּבָרֵי הַר"ן לְחַלְקֵי בְּכָד. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[כב]** סְבָרְתוּ בְּזָה כְּפָרוּשׁ רִשְׁיִי דְּמִפְּרִשׁ זְרָעִים שְׁלֹא שְׁתוּ לְפָנֵי הַמוֹעֵד שְׁלֹא הָיוּ מְלַמְּדִים לְשִׁתּוֹת תְּמִיד לְפָנֵי הַמוֹעֵד לֹא יִשְׁקָה בְּמוֹעֵד דְּהוּאֵיל וְלֹא מִשְׁקָה לְהוּ תְּדִיר לְפָנֵי הַמוֹעֵד לֹא הָוֵי לְהוּ פְּסִידָא אִי לֹא מִשְׁקָה לְהוּ בְּמוֹעֵד. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ד

[כג] וְהִגְמָא אֵינוּ אֶלָּא כְּדִי שְׁיִתְקַבְּצוּ שְׁמָה אִישׁוֹת הַרְבֵּה, וְאֶפְשָׁר שְׁנוֹתָן שָׁם אֶכְלִין כְּדִי שְׁיָבֹאוּ וַיִּאֲחָזוּ בְּמִצּוֹדָה. הַר"ן: **[כד]** וּבְשִׁבְעֵיָת. לְשׁוֹן רִשְׁיִי אֵף עַל גַּב דְּמִתְקֹן אֶת הַשְּׁדָה. וּלְשׁוֹן הַר"ן דְּלֹא גְזָרִינוּ דְּלָמָּא מְחַזִּי כְּחַרְיִשָּׁה כְּשֶׁאֲדָם חוֹפֵר וְסוֹתָם אֶת חַרְיֵהֶם: **[כה]** וּמְקָרִינוּ. נִרְאָה לִי שֶׁהוּא נִגְזָר מִשָּׁם קִיר. וְלֹא תִנֵּי מְקָרִינוּ, שְׁלֹא יִתְעַרְבּ בְּמִלַּת מְקִיר שְׁעֵנִינוּ קָרִירוֹת:

פרק א - משנה ה

[כו] בְּתַחֲלָה. אֶפְלוּ בְּתַחֲלָה שְׁעֵדִין לֹא נִזְקַק לְהַסְגֵּר, דְּמִכָּל מְקוֹם שְׁמִחָה הִיא לוֹ כְּשֶׁאֲמַר לוֹ אֵינְדָּ צָרִיד לְהַסְגֵּר. וּמִלְּשׁוֹן רִשְׁיִי וְהַר"ב נִרְאָה דְּלֹא גָרְסִינוּ בְּתַחֲלָה. וְכֹן מִשְׁמַע בְּגִמְרָא. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[כז]** דָּאָף

המסגור משתלח, והא ודאי דכיון דמטמא נמי דגם הוא צער לו, מכל מקום צותא דאינשי עקר צערא הוא: **[כח] לא להקל כו'**. סבירא להו נמי דבכהו תליא מלתא, אלא מדרשא דלטהרו או לטמאו נפיק להו דמכיון שנוזק לראותו אינו רשאי שישתק: **[כט] ועוד**. כלומר ועוד מקל: **[ל]** ורצונו לומר בין לערער בין לספד. ולשון רש"י אפרוניהו קאי. ויותר נראה לי שתבת תמיד צריך לומר אית:

פרק א - משנה ו

[לא] הפוכין. והוא הדין לקבר. ואף על פי שאין צריכין להם עכשיו עשאוים כצרכי רבים, רבים שתו ורבים ישתו, והרי הן כחטיטת בורות שיחין ומערות שאין צריכין להם עכשיו שהתירו בהן לסופן דהינו חטיטה אבל לא תחלתם דהינו חפירה כל שאין צריכין להם עכשיו. הרא"ש והר"ן. ושם כוון ארמית, דכלח דכתיב באיוב מתרגם כוון: **[לב] לפי שיש בה צרף לחל המועד כדתנן ואלו מכבסין במועד**: **[לג] לפי שאין דרף לעשות ארונות לרב מתים**. הר"ן. ועין תוספות יום טוב: **[לד] נסרים**. דטרח גדול לעשותו במועד. רש"י:

פרק א - משנה ז

[לה] ולשון מערבין לא ניחא לפום כו', דהנה ליה למימר אין עושין שמחה אחרת ברגל כו'. ובגמרא איכא מאן דאמר מפני שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו, ואיכא מאן דאמר דאין מערבין כו', ולמדו מקרא אחרין. ועין תוספות יום טוב: **[לו] כלומר שמצטערת על הנוול שבו היא מתנוולת**:

פרק א - משנה ח

לז **כְּדָרְכּוֹ**. לְצַרְךָ הַמוֹעֵד, דַּבַּחְנָם לָמָּה יִתִּירוּ אֶפְלוֹ עַל יְדֵי שְׁנוּי. תּוֹסֵפוֹת:

פרק א - משנה ט

לח לְשׁוֹן הַרְמַבֵּי"ם, כְּלוּמַר בּוֹנִין עַל חֶרֶס שֶׁל הַתְּנוּרָה וְהַפִּירָה הַטְּפִלָּה שֶׁלָּהֶם. וּלְשׁוֹן הַרְאִ"שׁ, הֵינּוּ שֶׁמִּתְקַנִּין אוֹתוֹ יָפָה עַל עֲמָדוֹ כְּדִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם. וְהַרְ"ב מְפָרֵשׁ לְשֵׁנֵיהֶם, דְּלִדְיָנָא שְׁנֵיהֶם אָמַת: **לט** וְנִרְאָה לִי שֶׁהוּא מְלָה אֲרַמִּית, בְּמִסְלָה נְעֵלָה [בְּמִדְבָּר כ] תַּרְגָּם בְּאַרְח כְּבִישָׁא נִיֶּסֶק: **מ** **בְּתַחֲלָה**. פְּרוּשׁ, חֲדָשָׁה. אָבֵל יִשְׁנָה מְכַבְּשִׁין. הַרְאִ"שׁ:

פרק א - משנה י

מא **מַעֲשֵׂה הַדְּיוּט**. כְּמוֹ שֶׁקָּדַם זָכְרוּ בְּמִשְׁנָה ד' שֶׁיִּתְּנוּ הָאֲבָנִים זֹו עַל גֵּב זֹו בְּלֹא טֵיט. הַרְמַבֵּי"ם: **מב** וּבְגִמְרָא, הַשְׁתָּא בְּמַעְגִּילָה אֲמַרְתָּ שָׂרִי, בִּיד וּבְרָגַל מִבְּעֵינָא. הֵכִי קְאָמַר, וּמַעְגִּילִין אוֹתָן כְּעֵין מַעְגִּילָה בִּיד וּבְרָגַל. וּפְרִישׁ רְשִׁי"י וְלֹא מַעְגִּילָה מִמֶּשׁ אֶלָּא כְּעֵין כּוֹי: **מג** **מִתְקַנֵּן בְּמוֹעֵד**. מִסְקִינֵן בְּגִמְרָא כְּרַבִּי יוֹסִי דְרִישׁ פְּרָק ב' (וּכְרַבִּי יְהוּדָה בְּמַעֲשֵׁר שְׁנֵי פִ"ה מִט"ו), וּלְכַךְ מִתְקַנֵּן כְּדָרְכּוֹ בֵּין בְּשַׁל עַץ בֵּין בְּשַׁל בְּרֹזֶל. וְכַתֵּב הַרְמַבֵּי"ם שֶׁזֶּה הַפֶּסֶד גְּדוֹל הוּא, שָׂאִם יִנִּיחַ הַפֶּתַח פְּתוּחַ וּדְלֵתוֹת שְׁבוּרוֹת נִמְצָא מְאֻבָּד כָּל מָה שֶׁבְּבֵית: **מד** **בְּמוֹעֵד**. דָּאִי אֵין יָכֹל לְאַכְלֵן לֹא, דְּכּוּבֵשׁ אָסוּר לְהַרְמַבֵּי"ם מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַבְשֵׁל. וְלְרְשִׁי"י וְהַרְ"ב מְשׁוּם מַעֲבָד. נִרְאָה לִי. תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה א

[א] פְּלוּמֵר דִּפְתַח [במתינתיו] בְּאֵבֶל, וְלֹא פָּרַשׁ אִם יָכַל לְטַעַן קוֹרָה רֵאשׁוּנָה בְּיָמֵי אֲבָלוֹ, אֶלֶּא מְלִי דְמוּעֵד קָא פְּרִישׁ, דְּאִם אַרְעֵ לֹו אֲנִס קְדָם הַמוּעֵד דְּטוּעֵן קוֹרָה רֵאשׁוּנָה. גְּמָרָא: **[ב]** וְהוּא מְלָשׁוֹן מְגַפָּה. וְכִתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת יֵשׁ לׁומֵר דְּצָרִיד לְכַסּוֹתוֹ מִפְּנֵי הַשְּׂרָצִים. וּמִיָּהוּ מְגַפָּה לֹא הָיָה צָרִיד, דְּדִיּוֹ בְּכַסּוֹי מַעֲט, וְשָׂמָא חֲדָשׁ מִתְקַלְקַל:

פרק ב - משנה ב

[ג] יֵינוּ. וְצָרִיכִי, דְּאִי אֲשִׁמוּעֵינָן קַמִּיתָא, בְּהֵהוּא קְאָמֵר רַבִּי יוֹסִי מְשׁוּם דְּמִשְׁחָא יִקִּיר וְאִיכָא פְּסִידָא יִתִּירָא, אֶבֶל חֲמָרָא דְּלֹא נִפִּישׁ פְּסִידָה אִימָא מוּדָה לְרַבִּי יְהוּדָה. וְאִי אֲשִׁמוּעֵינָן בְּתֵרִיתָא, בְּהֵהוּא קְאָמֵר רַבִּי יְהוּדָה כּוּי. גְּמָרָא: **[ד]** זֹלָף. פְּלוּמֵר מֵרִיק אֹתוֹ בְּחֻבּוֹת. רִשִׁי:

פרק ב - משנה ג

[ה] וּבִלְבַד כּוּי. שְׁיֵשׁ לֹו פְּנָאי בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה וְהוּא מִשְׁחָה לְמוּעֵד. רִשִׁי: **[ו]** וְכֹן פִּרְשׁ הַרְמְב"ם. וּלְשׁוֹן רִשִׁי שְׂאָסוּר לְהֵנוֹת מֵהֵן. וְהִגְאוּנִים מִפְּרָשִׁים מְנִיחִין אֹתוֹ לְאָבֵד וּמוֹנְעִין אֹתוֹ מִלְעֲשׂוֹת אֹתָהּ מְלֹאכָה, אֶבֶל לְהַפְקִירָה לְכָל וּלְאֲבָדָה בִּיָּדִים לֹא קִנְסוּ. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב שְׁהֵבִיא רְאִיָּה לְפִרוּשׁ הַרְמְב"ם:

פרק ב - משנה ד

[ז] הַמוּעֵד. פִּרְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּרַבּוּתָא קָא מִשְׁמַע לָן, דְּאֶפְלוּ הֵנִי דְּהוֹנִן בְּפִרְהֶסִיָּא שְׂרִי לְצָרְךָ הַמוּעֵד, אֶבֶל כָּל שְׂאִינוּ לְצָרְךָ הַמוּעֵד הוּא הַדִּין שְׂאָר דְּבָרִים דְּאָסוּר, דְּהָא בְּמִשְׁנָה דְּלִקְמָן אֶסְרוּ לְמַכֵּר פְּרוֹת אֶלֶּא לְצָרְךָ הַמוּעֵד. וְצָרִיד עֵינִן אִי צָרִיד בְּהֵאִי צְנַעָא כְּמוֹ בְּהֵאִי דְּפִרוֹת דְּלִקְמָן. וְעֵין תּוֹסְפוֹת

יום טוב: **ח** מה יאכל. מצינן למימר דפרושי קא מפרש. ומיהו בגמרא דיק דהכי קאמר, אי נמי מי שאין לו מה יאכל מתר שישכיר עצמו אף על פי שאין המלאכה לצורך המועד, כדי להחיות את נפשו. הר"ן: **ט** שאין לצורך המועד. טור. וטעמא נראה משום טרחא ואתי לאמנועי משמחת יום טוב: **י** והינו רישא, וכבר פרשה, אלא דלעיל נקט סתם רחוק, כלשון הר"ן במשנה, והכא נקט דרך רשות הרבים, כמו שמבאר הר"ן בגמרא: **יא** אין מביאין כו'. שיחשבו הרואים שבעל הבית נתנם לתקן אותם במועד, ויאמרו שהאמן תקנם במועד. הר"ן:

פרק ב - משנה ה

יב בצנעה. והטעם שכל שאמנותו בכך כל השנה, בעי צנעה אף על פי שהוא לצורך המועד. ופרש בצנעה בגמרא, אם היה חנותו פתוח לרשות הרבים פותח חציו ומניח חציו נעול. ואם פתוח לסטיו פותח כדרךכו כו': **יג** הצידין. צידי ^[מיה] עופות ודגים. הר"ן: **יד** בצנעה. שמא יאמרו זה לוקח שלא לצורך המועד. רש"י. וקשה למה נקטינן אלו. והרמב"ם לא הצריך לעשותו בצנעה אלא האמנים שעושין מלאכות לרבים, ופרש הבית יוסף דהטעם מפני שהו צריכין לעשות הרבה ביחד ונראה כאלו הו עושין אותה לצורך חל:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

א כגון שלא בא לישוב עד חל המועד, או שלא היה לו שהות לגלח קדם הרגל כי כשבא לא היה לו שהות ביום. בית יוסף: **ב** ובגיש פרק ט' דנדירים כתב דקימא לן דאינו צריך לפתח כשמתחרט מעצמו, וכיון שכן נמצא כי לא נתחרט קדם הרגל דבמתכונן לא גלח ולתסר, ואם כן לא הוה ליה להר"ב לכתב טעם זה. ומדעת הר"ן וְהַרְמַב"ם נראה דכל שהיה

בְּדַעְתּוֹ לְהַשְׁלִים נִדְרוֹ וְנִמְלָךְ בְּרַגְלֵי וְהַתִּירוֹ לוֹ חֲשׁוֹב אָנֹס: {ג} וְאִם תֵּאמַר פְּשִׁיטָא. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא גְזָרִינָן דְּלִמָּא אֲתֵי לְשִׁהוּי קְרַבְנוּתֵינוּ עַד הַרְגַל שֶׁהוּא בְּטֵל מִמְּלֶאכָה. הַר"ן. אֲבָל בְּגִמְרָא מְסִיק דְּנִזִּיר וּמְצַרַע אֵף עַל פִּי שְׁהִיָּה לָהֶם פְּנָאֵי מִתְרִין: {ד} דְּאֵי לָאוּ הָכִי אֵף עַל גַּב דְּגִלוּחַ מְלֶאכָה הוּא הִיָּה לָנוּ לְהַתִּירָה לְצַרְךָ הַמוּעֵד. תּוֹסְפוֹת:

פרק ג - משנה ב

{ה} וְהַמְנִידָה. דְּקִימָא לָן שְׁאֲסוּר בְּתַכְבֻּסַת כְּמוֹ הָאֲבֵל. הַר"ן: {ו} וְכָל הָעוֹלִין כּוֹי. כְּגוֹן מְצַרַע וְטִמָּא מֵת שְׁצָרִיכִים לְהַחֲלִיף בְּגָדֵיהֶם אוֹ לְכַבְּסוֹ, כָּל אֵלוֹ מִתְרִים בְּמוּעֵד, שְׁלֹא הִיָּה אֲפֻשָׁר לָהֶם לְכַבֵּס קֹדֶם הַרְגַל. הַר"ן. וְהַבֵּית יוֹסֵף כָּתַב לְהַבִּיא בְּעַל קָרִי שְׁאֵרַע לוֹ קָרִי בְּמוּעֵד. וּלְאֲתוּיֵי נִמְי בְּעֵלַת הַכֶּתֶם שְׁנִמְצָא בְּמוּעֵד:

פרק ג - משנה ג

{ז} פְּרוֹשׁ הַבֵּית דִּין. וּמִיָּרִי שְׁאֲבַד הַמְּלוּהַ שְׁטַר חוֹב כְּדָכְתַב. הַר"ן: {ח} לָאו חֲזָרָה מִפֶּשׁ דְּהָא מִתְנַת בְּרִיא בְּלֹא קִנְיָן לֹא סָגִי. אֲלֵא שְׂאֵם לֹא נִכְתַּב עֲדוּתָן יִכְחִישׁ הַנוֹתָן לֹא כְּדָ הִיָּה. הַר"ן: {ט} וְאִם לֹא יִכְתְּבוּ עֲכָשְׁיוֹ וְהוּא רוּצָה לִילָךְ יַעֲבֹר שְׁבִיעִית וַיִּפְסִיד חוֹבוֹ. הַר"ן: {י} וְקוֹרְעִין לוֹ שְׁטַר חוֹב, כְּדִאֲמַרִינָן כָּל שׁוּמָא דְּלֹא כְּתִיב בֵּיהּ קְרַעְנָא לְשִׁטְרָא דְּמְלוּהַ לָאו שׁוּמָא הוּא, וְאִם הַעֲדִים רוּצִים לְלַכֵּת יְהִיָּה הַמְּלוּהַ קְרַח מְכָאן וּמְכָאן (כְּדָ נִרְאָה לִי). וְרִשׁ"י פֶּרֶשׁ אֲגָרוֹת שׁוּם, בְּכָךְ שְׁמוֹ בֵּית דִּין שְׂדָה זֹו וְנִתְּנוּ לְאֲחִים כְּדָ וְכָךְ נִגְדוּ. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יא} וְאִם לֹא יִכְתְּבוּ הַשְׁטַר עֲכָשְׁיוֹ שְׂמָא תְּבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת לְאַחַר הַמוּעֵד וְשׁוֹב אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמָאן, וְתִשָּׁב עִמוֹ שְׂאֵינָה חֲפֻצָּה בְּאוֹתוֹ בְּעַל. הַר"ן: {יב} וַיִּבְטַל הַשְּׁלוּם: {יג} שְׂאֵם לֹא יִכְתְּבוּ עֲכָשְׁיוֹ שְׂמָא יִשְׁכַּחוּ הַדְּבָר, וְלֹא יִפְסְקוּ פְּעַם אַחֲרַת כּוֹ. הַר"ן: {יד} וְעִנְיָנוּ שְׁהַנְּשִׂיא הִיָּה נוֹתָן רְשׁוּת לְזֶה לְדוֹן וְלוֹמַר לְעַם הוֹרְאוֹתֵיהֶן, וְנִקְרְאוּן פְּתִקִין דְּרַבְּנוּתָא, וְשׁוֹב אִם טְעָה לֹא הִיָּה מְשַׁלֵּם. וְאִם אֵין לוֹ שְׁטַר יִשְׁלַם מִבֵּיתוֹ. הַר"ן: {טו} בִּירוּשְׁלַמִי, וְטַעֲמָא מִפְּנֵי שְׂאֵין אָדָם נִזְהָר בְּתַקוּנָן מְאֹד וְהוּא לִיָּה כְּמַעֲשֵׂה הַדְּיוּט. הַרְמַב"ם. וְלְדַבְּרֵיו צָרִיךְ שְׂיָהָא לְצַרְךָ הַמוּעֵד כּוֹי. וְהַרְבֵּ"ד כְּתַב דְּשְׂמָא לֹא יִזְדַּמֵּן לוֹ מוֹלִיךְ הַכֶּתֶב, כְּלוּמַר וְהוּי דְּבַר הָאֲבַד:

פרק ג - משנה ד

{זט} דְּהִקָּא מְסַתְמָא לִיכָּא לְמִיחַשׁ שְׁמָא יֵאמֵר לֹא כֶּד הִזְה כָּמוּ בְּמִתְנָה, כִּינּוּן שְׁהִלְוֵהוּ לֹא יִהְיֶה לְזֶה רְשַׁע וְלֹא יִשְׁלֵם: **{זז}** תַּפְלִין כּוּי. כְּתַב סְמִי"ג בְּשֵׁם הִירוּשְׁלָמִי, בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, לְהַנִּיחַ, פְּרוּשׁ לְאַחַר הַמוֹעֵד, אֲבָל לְהַנִּיחָן בְּמוֹעֵד אֲפֵלוּ לְהַנִּיחַ לְאַחֲרִים יָכֹל לְכַתְּבָן. וּבֵית יוֹסֵף נִדְחַק בְּפִירוּשׁוֹ לְמֵאן דְּסִבִּירָא לִיהּ דְּלֹא מִנַּח תַּפְלִין בְּמוֹעֵד: **{יח}** יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים צָרִיכִים לוֹ רַבִּים, אֲבָל לֹא עֲכָשְׁיוּ, הָא אִם צָרִיךְ לְקָרוֹת בּוֹ מְגִיחִין בּוֹ וְכַדְעַת אִי"ח. אֲבָל הַמְּגִיד כְּתַב דְּבִסְפָר תּוֹרָה אֵין לְהַגִּיף, דְּלֹא הִתִּירוּ אֲלָא תַּפְלִין דְּאֲפִשְׁר לְכַתְּבָן כְּלוּ בְּמוֹעֵד, מַה שְּׂאִין כֹּן סִפֵּר תּוֹרָה שְׂאִי אֲפִשְׁר לְעִשׂוּתָהּ כְּלָה בְּחַל הַמוֹעֵד. וְגַרְסַת הַסֵּפֶר בְּאֵל"ף, וּפְרֵשׁ רִשְׁיִי סִפֵּר תּוֹרָה שֶׁל עֲזָרָא: **{יט}** עַל יָרְכוּ. אֲבָל בְּתַפְלִין אֵי אֲפִשְׁר עַל יְדֵי שְׁנוּי, שְׂצָרִיךְ כְּתִיבָה תַּמָּה. תּוֹסְפוֹת: **{כ}** שְׁתוּלָה בְּחוּט כְּדִי שְׂיוּכַל לְשַׁזְרוּ יָפָה. רִשְׁיִי:

פרק ג - משנה ה

{כא} הַקּוּבֵר. לְהַכִּי נֶקֶט קוּבֵר, דְּאֲבָלוּת מִתְחַלֶּת בְּשַׁעַת סְתִימַת הַגּוּלִיל כְּדִאיִתָּא בְּגַמְרָא. תּוֹסְפוֹת: **{כב}** שְׁלֹשָׁה יָמִים. כֶּד הוּא עֵקֶר אֲבָלוּת לְכַמָּה מִלִּי, דְּאֲמַרְיָנּוּ בְּגַמְרָא שְׁלֹשָׁה יָמִים לְבָכִי. תּוֹסְפוֹת: **{כג}** שְׁבַעַה. אֲסַמְכוּהוּ אֲקָרָא דְּכְתִיב [עמוס ח] וְהִפְכֹתִי חֲגִיכֶם לְאֲבָל, מַה חַג שְׁבַעַה אִף אֲבָלוּת שְׁבַעַה. גְּמָרָא: **{כד}** וְטַעַמָּא דְּסִגֵּי בְּחַד יוֹמָא גְּבִי שְׁלֹשִׁים, וְגַבִּי שְׁבַעַה בְּעִינּוּן שְׁלֹשָׁה, מִשּׁוּם דְּדִין כָּל שְׁלֹשִׁים שָׁוָה, מַה שְּׂאִין כֹּן בְּשְׁבַעַה. הַר"ן: **{כה}** גְּזֵרַת שְׁלֹשִׁים. לְיָיִף פְּרַע פְּרַע מְנַזִּיר. כְּתִיב הִקָּא [ויקרא ט] רָא שִׁיכֶם אֵל תִּפְרְעוּ, דְּשָׁמַע מִינָהּ שְׁשָׂאָר אֲבָל חִיב לְפָרַע, וְכְתִיב הִתֵּם גְּדַל פְּרַע שְׁעַר רֵאשׁוּ, מַה לְהִלְן שְׁלֹשִׁים אִף כָּאֵן שְׁלֹשִׁים. גְּמָרָא. וְהַרְמְבִ"ם כְּתַב מִדְּכְתִיב [דברים כא] וּבְכַתְּתָה אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יָרַח יָמִים, מְכַלֵּל שְׁהָאֲבָל מְצַטְעַר כָּל שְׁלֹשִׁים: **{כו}** מִפְּנֵי כּוּי. כְּלוּמַר וְאִם תֵּאמֵר מַה טַעַם לֹא אֲמַרוּ חֲכָמִים הַקּוּבֵר אֶת מִתּוֹ קִדָּם שְׁבַת בְּטָלָה מִמֶּנּוּ גְזֵרַת שְׁבַעַה, מִפְּנֵי שְׂאֲמַרוּ שְׁבַת עוֹלָה מִשּׁוּם דְּלֹא כְּתִיב בִּיהּ שְׁמַחָה אֲלָא עֲנָג וּמְקַצַּת אֲבָלוּת נוֹהֵג בּוֹ וְכוּי. הַר"ן. וְהַטּוֹר כְּתַב דְּאֵי אֲמַרְתָּ דְּשְׁבַת מִפְּסִיק לֹא יִהְיֶה לְעוֹלָם שְׁבַעַת יָמִים. וְכְתַב בֵּית יוֹסֵף שְׁהוּא מִהִירוּשְׁלָמִי: **{כז}** וְזֶה תַּמּוּהָ, דְּהָא קִימָא לֹן אִף בְּרַגְלֵ דְּבָרִים שְׁבַצְנָעָה נוֹהֵג כְּמוֹ בְּשְׁבַת. וְהַטַּעַם מִשּׁוּם דְּשְׁבַת לֹא כְּתִיב בִּיהּ שְׁמַחָה, כֶּד נִרְאָה לִי. וְכֹן כְּתַב בְּסִפֵּר מְשַׁנֵּת חֲכָמִים:

פרק ג - משנה ו

[כח] עֲצָרֹת. וְכָל שָׁכֵן רֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים. תּוֹסְפוֹת. וְכָתַב הַר"ן דְּטַעֲמָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּסַבִּירָא לִיה דְּטַעֲמָא [דְרַגְלִים] מִפְּסִיקוֹן, שְׂאֵם אֶתְהָ אֹמֵר יַעֲלוּ לְמַנְיָן שְׁבַעָה הַרִי הַפְּסִיקוֹ הַכָּל, וְכֵן עֲצָרֹת בְּזִמְנוֹ הַמְקַדָּשׁ, וְכִיּוֹן שְׂאִין עוֹלִין אֲמָרוּ מִפְּסִיקוֹן, וְעָשׂוּ דִין שְׁלֹשִׁים כְּדִין שְׁבַעָה, אֲבָל מִשְׁחָרַב בֵּית הַמְקַדָּשׁ כּוּי: **[כט] פְּרָגְלִים.** מִפְּנֵי שֶׁהִקְשׂוּ כָּל הַמּוֹעֲדוֹת זֶה לָזֶה, דְּכַתְיִב [וַיִּקְרָא כג] אֱלֹהֵי מוֹעֲדֵי ה'. הַרְמַב"ן: **[ל] כְּאֲבָא שְׂאוּל דְּפָלִיג אִמְתַּנְיִתוֹן דְּלַעִיל דְּתַנִּי שְׂמִנָּה יָמִים.** וְטַעֲמוֹ דְּסוּבָר מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֹלֹ וְשְׁבִיעֵי עוֹלָה לְכָאן וְלְכָאן: **[לא] וְכֵן יוֹם אֶחָד לְפָנֵי שְׁבוּעוֹת וְלְפָנֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְלְפָנֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים:** **[לב] בְּגִמְרָא דְּף ט"ו יְלִיף לְהוּ מְקַרְאֵי.** וְנִטְיִלַת צְפָרְנִים בְּכָלֹ גְלוּחַ הוּא. נִרְאֶה לִי: **[לג] פֶּרֶשׁ בְּעָרוּדָּ שְׁהוּא כְּמוֹ מְכַלִּיב דְּמִשְׁנָה ח' פֶּרֶק קַמָּא.** וְנִרְאֶה לִי שְׁהוּא מְלִשׁוֹן שְׁלָל וּבִיזָה, שְׁכֹן הַשְּׁלָל אַחַת הִנֵּה וְאַחַת הִנֵּה וְאִינוּ וְצָבוּר: מִנַּח

פרק ג - משנה ז

[לד] אֵין כּוּי. דִּין הַקְרִיעָה יְלִיף בְּגִמְרָא שָׁם. וְדַמְעָמַד בְּגִמְרָא דְּף כ"א, וְדַבְעָא טַפַּח דְּף כ"ב. וּפְרוּשׁ מְאַחָה תּוֹפֵר מִמֶּשׁ, שְׁכֹן וְעַת לְתַפֵּר מִתְרַגְּס וְעַדוֹן בְּחִיר לְאַחָה: **[לה] שְׁהַכְּהוֹן מִטַּמָּא לְהֵם:** **[לו] גְּמָרָא.** וְאַפְלוּ בְּחַל קְאָמֵר, וְאַשְׁמַעִינָן הָא בְּחַל הַמּוֹעֵד, דְּמַהוּ דְּתִימָא כָּל הֵיכָא דְּלֵא נִרְאֶה דְּרָדָּ אֲבָלוֹת אֶלָּא דוֹרוֹן וְחִשְׁבּוֹת עֲדִיף טַפִּי, קָא מִשְׁמַע לָן. הַר"ן:

פרק ג - משנה ח

[לז] שְׁלֵא כּוּי. שְׁהַמּוֹעֵד אָסוּר בְּהַסְפֵּד וּבְתַעֲנִית. הַרְמַב"ם: **[לח] מִפְּנֵי הַכַּבּוּד.** שְׁשׁוּפְעַת זִיבָה. רְשִׁי:

פרק ג - משנה ט

{לט} נקבר המת. אפלו בראש חדש תנקה ופורים, וכל שכן בחול המועד
דחמיר
טפי: